

מחודדים

ת"ר ושינתם שיהיו דברי תורה מחודדים נפיק (קידושין 5.)

אחינו כל בית ישראל התתונים בצורה ובשביח העומדים בין בים ובין ביבשה המקום ירחם עליהם וישועם ויוציאם מצרה לרוחה ומאפילה לאורה ומשעפוד לגאולה השתא בעגלה ובזמן קריב ונאמר אמן:

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ

הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
332

גליון זה הוקדש ע"י

מיטפחת רוזנבוים לונדון
לברכה והצלחה בכל העיניים

**בבא קמא דף צ"ג . יום שב"ק פרשת יתרו
כ"ד שבט תשפ"ד**

**דברי אגדה/שינוי מעשה בגזילה ובראשית
הגז**

דף צ"ג - ע"א

הנמשכים אחרי בעלי נכסים גם הם נדבקים קצת בעשירות, שנאמר 'וגם ללוט ההולך את אברם היה צאן ובקר ואהלים'.

המוסר דין על חבירו לשמים ויש לו בית דין בארץ הוא נענש תחילה, שנאמר 'ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך וכו' ישפוט ה' ביני וביניך' וכתוב 'ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה'.

הצועק לשמים משום שחבירו מצערנו גם הוא נענש שנאמר 'וחרה אפי והרגתי אתכם' משמע שניהם, אלא שנפרעים מן הצועק תחילה כמו שמצינו בשרה.

לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך שהרי אבימלך קלל את שרה שיהיה לה בן כסוי עיניים ונתקיים ביצחק.

לעולם יהא אדם מן הנרדפים ולא מן הרודפים שאין לך נרדף בעופות יותר מתורים ובני יונה והכשיר הכתוב למזבח.

האומר סמא עיני קטע ידי שבר רגלי קרע כסותי שבר כדי חייב, על מנת לפטור לרבי יוחנן פטור, ויש חולקים שבראשי אברים אפילו אמר על מנת לפטור חייב, לרב ששת משום פגם משפחה (ומשלם הכל גם צער, ד"ה משום פגם משפחה), לרבא שאין אדם מוחל על ראשי אברים שלו.

הכני פצעני קרע כסותי שבור כדי ושאל לו המזיק על מנת לפטור אם ענה לו הניזק הן בלשון תמיה חייב ובלשון גיחותא פטור, ואם ענה הניזק לאו בלשון תמיה פטור ואם ענה בלשון גיחותא חייב שיש לאו שהוא הן ויש הן שהוא לאו (לתוס' פות בנוקי גופו אפילו דומה שאומר בניהותא מסתמא בלשון תמיה אמר, ובנוקי ממונו אפילו אמר לאו דדומה ללשון גיחותא מסתמא בלשון תמיה אמר, ד"ה ורבי יוחנן).

'כי יתן איש אל רעהו וכו' לשמור' כיון שבא לידו בתורת שמירה אפילו אם אמר לו המפקיד אחר כך קרע בידיים חייב, ואם אמר לו על מנת לפטור פטור, ואם בא לידו מעיקרא בתורת קריעה (שאין לומר בשעת נתינה שמור ואם נרעה קרע, ד"ה ורמיה).

לרב הונא פטור רק אם אמר לו על מנת לפטור, לרבה פטור גם אם לא אמר על מנת (כיון שנתן גם לאבד, ד"ה הא דאתא).

הפקיד אצלו מעות על מנת לחלק לעניים כיון שאינו בידו בתורת פקדון אלא לחלק לעניים פטור אם פשע בו, ואם יש סכום קצוב המגיע לכל עני הוא שומר עבור העניים וחייב.

הדרן עלך פרק החובל

דף צ"ג - ע"ב

פרק תשיעי - הגוזל עצים

משנה . הגוזל עצים ותיקנו על ידי שיוף, אבנים וסיתת, משלם כשעת הגזילה ואינו חייב להחזיר שקנה בשינוי מדאורייתא שנאמר 'והשיב את הגזילה אשר גזל' שאם אינו כעין שגזל קנה ומחזיר דמים כשעת הגזילה (ודווקא אם נשתנה שמו, ד"ה עצים).

הגוזל עצים ולא שיפן ועשאה כלים צמר ולא ליבנה ועשאה בגדים כיון שהוא שינוי החוזר לברייתו אינו קונה מדאורייתא (לרבה בפרק מרובה קונה מדאורייתא, ד"ה הגוזל עצים),

לאביי לתנא במשנה קונה מדרבנן ומשלם כשעת הגזילה, לרב אשי אינו קונה גם מדרבנן.

ראשית הגז שעשה הגוזל שינוי בטווייה או אריגה פטור מליתן לכהן שקנאו בשינוי, ליבן ולא צבעה לאביי לחכמים אינו שינוי ולרבי שמעון הוא שינוי, לרבא גם לרבי שמעון אם נפצו ביד אינו שינוי ובמסרק הוא שינוי, לרבי חייא בר אבין אם ליבן בגפרית שיתלבן יפה הוא שינוי, צבעה - לאביי לחכמים משום רבי שמעון הוא שינוי ולרבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון אינו שינוי, לרבא לרבי שמעון אינו שינוי שהוא שינוי החוזר לברייתו שיכול להעבירו אלא אם צבעו בקלא אילן, ולחכמים הוא שינוי.

חמש רחלות גוזזות כל אחת מנה ופרס חייבות בראשית הגז, ואם גזז אחת ועשה בה שינוי כיון שקנאה אינם מצטרפות. גזל צמר וליבן או צבעה למי שאומר ובאופן שלעניין ראשית הגז הוא שינוי הוא הדין לעניין גזילה ומשלם כשעת הגזילה.

גזל פרה מעוברת וילדה רחל טעונה וגזזה, או גזל פרה ונתעברה אצלו וילדה רחל ונטענה אצלו וגזזה משלם כשעת הגזילה שקנאו בשינוי [ועי' לקמן דף צ"ה: מחלוקת בנתעברה אצלו ולא ילדה ונטענה אצלו ולא גזזה].

**בבא קמא דף צ"ד . יום א' פרשת משפטים
כ"ה שבט תשפ"ד**

**שינוי באתנן/שינוי לגבי מצות חלה/שבח
שהשביח גזלן/מצוות פאה/שינוי החוזר/
תקנת רבי**

דף צ"ד - ע"א

נתן לה חיטים באתנן ועשאה סולת, זיתים ועשאה שמן, ענבים ועשאה יין, לבית שמאי אסור למזבח שנאמר 'כי תועבת ה' אלוקיך גם שניהם' לרבות שינוייהם, ומה

משלם אותה ואת גיזותיה ואת ולדותיה, אע"פ ששינוי קונה קונסים לגנב שלא יהא חוטא נשכר ליטול את השבח, ואם לא השביחה אלא כחשה אינו מחזיר בעין כיון ששינוי קונה ומשלם כעין שגזל.

לרבי יהודה גזילה חוזרת בעיניה, **לרב זביד** היינו אם השבח עליה חוזרת כמות שהיא ואם גזזה וילדה מחזיר הגזילה ומשלם דמי הגזיזה והולד כשעת הגזילה (או שסובר שינוי אינו קונה ושאינו שבח שלא על גבי גזילה משום תקנת השבים וגול עצים ועשאה כלים אע"ג שהוא שבח שעל גבי גזילה כיון שטרחה אינו צריך להחזיר משום תקנת השבים או שסובר ששינוי גמור שלא על גבי הגזילה קונה לר"ת שבח שע"ג גזילה הוא שינוי החוזר, ד"ה בשבח),

ולרב פפא היינו גם כשהשבח על גבי הגזילה שגזלן הוא ומשלם כשעת הגזילה (משום תקנת השבים ולר"ת ששינוי קונה אע"ג שחוזר שנתכוון לקנותו, ד"ה בשבח).

לרבי שמעון - **לרב זביד** כל השבח של גזלן גם אם הוא עדיין על הגזילה ומשלם כשעת גזילה, **לרב פפא** אין הגזלן זוכה בשבח אלא למחצה לשליש ולרביע כמנהג המדינה במקבלי בהמות להשביח לזמן גדול כזה ומחזיר השאר בדמים, וכן תניא בברייתא.

גזל בהמה והזקינה עבדים והזקינה, לתנא קמא משלם כשעת הגזילה ששינוי קונה גם בעבדים שהם כמטלטלים, **לרבי מאיר** בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך שעבדים כקרקע וקרקע אינה נגזלת שיהא קנוי לגזלן בשינוי.

דף צ"ה - ע"ב

הנותן צמר לצבוע לו אדום וצבע שחור או שחור וצבע אדום, לרבי מאיר נותן לו דמי צמר כקודם שקנה בשינוי, ואינו נותן דמי שבח שלא קנסו אלא גנב שחטא במזיד.

גזל שדה ומכר לאחר והשביח והנגזל הוציא מתחת ידו, הלוקח חוזר על הגזלן וגובה דמי קרן השדה מנכסים משועבדים כיון שכתב בשטר המכירה שאם יטרפוה יחזור ויגבה מנכסיו, ואת הפירות והשבח מנכסים בני חורין שאין דמיו קצובים ואין הלוקח יודע בכמה להיזהר.

המקבל עליו לזון בן או בת אשתו גובה מנכסים בני חורין מפני תיקון העולם או משום שלא כתב עליו שטר או משום שאין דמיו קצובים.

שטר חוב שלא כתב בו ששעבד הלוח נכסיו, לרבי מאיר אינו טעות סופר ואינו גובה מנכסים משועבדים.

בבא קמא דף צ"ו. יום ג' פרשת משפטים כ"ז שבט תשפ"ד

שומת שבח/שינוי

דף צ"ו - ע"א

שלשה שמים להם השבח ומעלה אותם בדמים, בכור ופשוט שהשביחו קרקע אביהם וחילקו, הבכור מחזיר לפשוט רביע משבח בדמים, בעל חוב שגובה קרקע אפותיקי מלוקח ואין החוב מגיע לשיעור השבח וגדלה התבואה כל צרכה (לר"ת שבח המגיע לכתפיים היינו שטרחה בו, ומסקנת הש"ס תלוי בגירסא אם דווקא בהגיע לכתפיים, וכן אפותיקי אם משלם גם בהגיע לשיעור ארעא ושבחא, ד"ה שבח המגיע),

[אבל אם החוב מגיע לשיעור הקרקע והשבח, או לא גדלה התבואה כל צרכה אין צריך לשלם השבח, ואם אינו אפותיקי אלא שיעבוד בעלמא למ"ד שיכול הלוקח לסלק בזוזי יכול הלוקח לומר למלוה תן לי קרקע כשיעור שבח].

שנאמר **שניהם** שמשמע דווקא הם היינו הם ולא ולדותיהם, **לבית הלל** שינוייהם מותר למזבח 'הם' היינו ולא שינוייהם ולא ולדותיהם, **לאביי** נחלקו אם שינוי קונה, **לרבא** לכו"ע שינוי קונה ושאינו אתנן לבית שמאי שמאוס הוא לגבוה.

גזל סאה של חיטים וטחן ולש ואפה והפריש ממנה חלה רבי אליעזר בן יעקב אומר אין זה מברך אלא מנאץ, **לאביי** שסובר שינוי אינו קונה, **לרבא** שהוא מצוה הבא בעבירה.

כל שבח שהשביח גזלן, לר' שמעון בן אלעזר ידו על העליונה השביחה נוטל שבח כחש אומר הרי שלך לפניך ששינוי במקומו עומד ואף על פי כן נוטל שבח משום תקנת השבים, **לאביי** שסובר שינוי אינו קונה **לרבא** משום ששינוי קונה ובכחש שחוזר שיכול לפטמה אינו קונה.

מצות פאה להפריש מן הקמה, לתנא קמא שנאמר 'לא תכלה פאת שדך לקצור', לא הפריש מן הקמה מפריש מן העומרים, לא הפריש מן העומרים מפריש מן הכרי עד שלא מרח, מרחו מעשר ונותן לעניים, **לרבי ישמעאל** אף מפריש מן העיסה, **לאביי** תנא קמא ורבי ישמעאל נחלקו בשינוי קונה **לרבא** לכו"ע שינוי קונה וטעם רבי ישמעאל משום שנאמר 'תעזוב' יתירה, ולא לומדים ממתנת עניים לכל התורה ששינוי אינו קונה.

המפקיר כרם והשכים בבוקר ובצרו חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ובפאה, אע"ג שבעלמא הפקר פטור כיון שנאמר 'תעזוב' יתירה לחייב באופן זה, ופטור מן המעשר שלא נאמר בה תעזוב יתירה.

גזל עצים משופין ועשאה כלים לר' יוחנן דבר תורה הגזילה חוזרת בעיניה כיון שהוא שינוי החוזר לברייתו אך משום תקנת השבים אינו צריך להחזיר (עיין תוספות דף צ"ג: דעת רבה).

דף צ"ד - ע"ב

בימי רבי תקנו שהגזלנים ואין הגזילה קיימת ומלוי בריבית מחזירים ואין מקבלים מהם כדי שיעשה תשובה והמקבל מהם אין רוח חכמים נוחה הימנו (לר"ת תיקן רק לדורו לר"י תיקן רק לאלו שרוב עסקיהם בכך, ד"ה בימי רבי).

הניח להם אביהם פרה וטלית גזולה אע"פ שקנו בשינוי רשות למי שסובר שרשות יורש כרשות לוקח הוא חייבים להחזיר משום כבוד אביהם אם עשה תשובה ולא הספיק להחזיר עד שמת, אבל אם לא עשה תשובה אינם חייבים בכבודו.

הרועים והגבאים והמוכסים תשובתם קשה שגזלו את הרבים ואין יודעים למי להחזיר, ואם הגזילה בעין יחזרו למכירים, ואם אינם מכירים יעשה בהם צרכי ציבור כגון שיחין ומערות להכניס בהם מים לשתות.

גזל מריש ובנאו בבירה אע"פ שהיא בעין אינו צריך להחזיר מפני תקנת השבים שיפסיד כל הבירה אלא יחזיר דמיו.

בבא קמא דף צ"ה. יום ב' פרשת משפטים כ"ז שבט תשפ"ד

הגזל רחל וגזזה או פרה וילדה/בהמה והזקינה עבדים והזקינה/צבעו שחור או אדום

דף צ"ה - ע"א

הגזל רחל וגזזה, הגזל פרה וילדה לרבי מאיר

שמודה במקצת הוא, המוכר שפחתו וילדה זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי **לרבי מאיר** ישבע המוכר שעבדים כמטלטלים דמי, לחכמים לא ישבע שעבדים כקרקע דמי.

בבא קמא דף צ"ז . יום ד' פרשת משפטים כ"ח שבט תשפ"ד

התוקף עבד חבירו וספינות/הדר בחצר חבירו/שינוי/נפסל המטבע

דף צ"ז - ע"א

התוקף עבד חבירו ועשה בו מלאכה פטור, גם למ"ד עבד כקרקע אם הוא בשעה שאינו עושה מלאכה לבעליו שזה נהנה וזה לא חסר, ואע"פ שמכחישו מ"מ הבעלים נהנה בזה שאין העבד לומד דרכי בטלה.

הדר בחצר חבירו שאינה עומדת להשכיר שלא מדעתו אינו צריך להעלות לו שכר, אבל אם הלווה ודר בחצירו וכן אם משתמש בעבד שלא בשעת מלאכת הבעלים כיון שנראה כריבית צריך להעלות לו שכר (דווקא מילי בפרהסיא ואושא טובא אבל להשאיל לו כליו או סוסו שבלא"ה היה משאיל מותר, או אם היו אוהבים שהיו משאילים חצר זה לזה קודם הלוואה מותר גם לאחר הלוואה, ואם נכנס שלא מדעתו חייב, ד"ה הלווה ודר בחצירו)

לג. (לרש"י ה"ה הלווה מעות וקצב שישלם מטבע היוצא באותו שעה, לתוספות אין חילוק בין הלווה מעות לפרגמטיא כל.

התוקף ספינות חבירו ועשה בה מלאכה, אם אינה עומדת להשכיר דינו כגזלן ומחזיר ואינו משלם שכירות, ואם נשבר או נתקלקל משלם דמי פחת שכל הגזלנים משלמים כשעת הגזילה, **אם עומד להשכיר - ללישנא קמא** משלם השכר אם הוא יותר מדמי פחת שמסתמא ירד על דעת שכירות, **ללישנא בתרא** אם פחת יתר על השכר נוטל דמי פחת שהרי לקחה בעל כרחו וגזלן הוא, ואם ירד על דעת גזלנות אפילו השכר גדול מפחת אינו נוטל אלא דמי פחת.

גזל מטבע ונסדק משלם כשעת הגזילה ששינוי הניכר הוא, **פסלתו מלכות** שלא יצא בשום מדינה **לרב הונא** אומר לו הרי שלך לפניך, **לרב יהודה** כיון שאינו יוצא כלל היינו נסדק ומשלם כשעת הגזילה, ואם פסלתו בני מדינה זו ויוצאה במדינה אחרת אומר לו הרי שלך לפניך ולך והוציאה במדינה אחרת.

גזל פירות והרקיב יין והחמיץ משלם כשעת הגזילה, גם לרב הונא במטבע שפסלתו מלכות אומר לו הרי שלך לפניך שפסול המטבע איננו ניכר, אבל שינוי פירות ויין ניכר הוא שנשתנה טעמם וריח.

גזל תרומה ונטמאה אומר לו הרי שלך לפניך גם לרב יהודה במטבע שפסלתו מלכות משלם כשעת הגזילה שמטבע שינוי הניכר הוא שהיום אין צורתו דומה לשאר המטבעות, אבל תרומה שנטמאת איננו ניכר.

דף צ"ז - ע"ב

המלוה את חבירו פרגמטיא וקצץ לשלם לו במטבעות מסוימות ונפסלה המטבע באותה מדינה, **לרב** כיון שקיבל עליו לתת לו מטבע נותן לו המטבע היוצא באותה שעה והמטבע שנפסלה אינו מטבע (לרש"י ה"ה הלווה מעות וקצב שישלם מטבע היוצא באותו שעה, לתוספות אין חילוק בין הלווה מעות לפרגמטיא כל שהתנה שישלם מעות כסתמא היינו מטבע היוצא באותו שעה, או הלווה חייטים ואמר תחזור כך וכך חייטים או במעות, ואם הלווה מעות סתם יפרע מעות שהלווה לו אפילו

גזל והשביח ומכר או הוריש או השביח הלוקח והיורש דינם כדין הגנב עצמו שהכל שלהם משום תקנת השבים (דווקא במטלטלים אבל קרקע שאינה נגזלת השבח שייך לנגזל, ד"ה כל זכות), ולרבי שמעון למחצה לשליש ולרביע [כדלעיל דף צ"ה:], ואיבעיא במכרו הגזלן לעכו"ם ועכו"ם מכרו לישראל אם גם באופן זה עשו רבנן תקנת השבים.

קצץ דקל ונטעו בקרקע לא קנה שעדיין שמו דקל, וכן אם עשה ממנו חתיכות שעדיין נקרא חתיכות דקל, גזל חתיכות דקל ועשה ממנו קורות קונה, גזל קורות גדולות ועשה ממנו קורות קטנות לא קנה, עשה ממנו קרשים קנה.

גזל לולב והסיר העלים מן השדרה קנה שנשתנה שמו מלולב להוצי, גזל הוצי וחלק כל הוצי לשנים ועשה ממנו מטאטא קנה שנשתנה שמו מהוצי לחופיא, גזל חופיא ועשה ממנו חבל לא קנה שיכול לסותרו והוא חופיא.

דף צ"ו - ע"ב

גזל לולב אם נטל העלה האמצעי העליונה כיון שהלולב פסול קנה בשינוי, ואם נחלקה **ללישנא קמא** איבעיא אם קנה, **ללישנא בתרא** נחלקה כנטילה דמי ופסול (לרש"י היינו שנחלקה ונסדקה השדרה עד שנראה עלים עליונים חלוקים ומפוזרים זה מזה, לגאונים שעלה אמצעי אינו דבוק מתחלת ברייתו, לר"י ששני עלין העליונים נפרדו מקצת מהש" דרה, ד"ה נחלקה).

גזל עפר ועשה ממנה לבינה לא קנה שיכול להחזיר לעפר, **גזל לבינה** ועשאה לעפר קנה שאפילו אם יחזור ויעשה לבינה הרי היא לבינה אחרת ולא יהא כמו לבינה ראשונה בגודלה ואדם מקפיד על גודלה.

גזל חתיכת כסף ועשה ממנו זוזים לא קנה שיכול להחזיר לחתיכה, **גזל זוזים** ועשה ממנו חתיכה כסף קנה שאפילו אם יעשה ממנו זוזים לא יהיו כזוזים ראשונים.

גזל מטבעות שחורות כעין ישנות ולבנן ועשאה כחדשות לא קנה שסופם לחזור ליושנם, **גזל חדשות** והתיישן אצלו קנה שאפילו אם יחזור ויחדשם יהיו יושנם ניכר.

גנב טלה ונעשה איל או **עגל** ונעשה שור, לרבי אלעא נעשה שינוי בידו וקנאה לכך שאם טבח או מכר שפטור מתשלומי ארבעה וחמשה ואינו משלם אלא כפל.

מי שהוא גזלן הרבה שנים יכולים בית דין לקונסו, וכגון אם גנב צמד בקר וחרש בהם שדה וזרע שם צריך לשלם חצי משבח השדה.

משנה . **גזל בהמה והזקינה** ואפילו לא הזקינה רק כחשה כיון שאינה חוזרת לברייתה משלם כשעת הגזילה, **גזל עבדים והזקינה - לתנא קמא** משלם כשעת הגזילה, **לרבי מאיר** אומר הרי שלך לפניך שעבדים כקרקע ואינה נגזלת ולא קנה בקניין גזילה, **לרב** הלכה שעבדים כקרקע דמי שכך הוא שיטת חכמים.

גזל מטבע ונסדק פירות והרקיב יין והחמיץ משלם כשעת הגזילה ששינוי הניכר הוא וקנה, **מטבע ונפסל תרומה ונטמא חמיץ ועבר הפסח** אומר לו הרי שלך לפניך שאינו ניכר, **בהמה ונעשה בה עבירה או שנפסל מעל גבי המזבח** אומר לו הרי שלך לפניך שכל הבהמות אינם עומדות למזבח גם אם היתה עומדת להיסקל שאסור בהנאה אומר לו הרי שלך לפניך.

המחליף פרה בחמור וילדה זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק זכה בה שבירי ושמא ברי עדיף (ולמ"ד לאו ברי עדיף היינו משום שתיקה כהודאה, ד"ה והלה) זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר

נפסל, ד"ה המלוה את חבריו), **לשמואל** נותן לו מטבע שנפסלה שיכול להוציא במדינה אחרת, **לרב נחמן** גם לשמואל דווקא אם יש לו דרך וצריך ללכת לאותה מדינה הגם שהמלכות מקפידות זו על זו ואם ימצאנו אצלו יפסידנו ממונו מ"מ אינם בודקים ומחפשים לדבר זה, אבל אם בודקים ומחפשים גם אם יש לו דרך לשם נותן לו מטבע היוצא (וכל זה לשיטת רב הונא שגול מטבע ופסלו מלכות אומר הרי שלך לפניך אבל לרב יהודה שדינו כנסדק אינו יכול לשלם במטבע שנפסל, ד"ה המלוה את חבריו).

אין מחללים מעשר שני על מעות שאינם יוצאות כלל בירושלים שאינו כסף צורה היא, ובזמן שיד ישראל תקיפה על אומות העולם תיקנו שיהיו כל המעות יוצאות בירושלים (משום שק" לים שהיו מביאים לירושלים מכל המקומות, ד"ה שיהו), ואם אינם יוצאות במדינתו ויוצאת בירושלים מחללים עליה אפילו אם אין לו דרך לירושלים כיון שאין המלכות מקפידות זו על זו, ואם מקפידות אין מחללים בהם הואיל ואינם יוצאות מיד באותו מקום שנאמר 'וצרת הכסף בידך' שיהא מצוי בידך, מעות של מדינה שלו והוא שם מחללים עליה שיכול לקנות בהם שם בהמה (היינו לשיטת רבי מאיר אבל לחכמים אין לו קחים בהמה במעות מעשר שני, או אם אי אפשר בעניין אחר גם לחכמים מותר, ד"ה דובין בהו).
מטבע של ירושלים כתוב דוד ושלמה מצד אחד וירושלים עיר הקודש כתוב מצד אחר, **מטבע של אברהם** (כתוב, ד"ה מטבע) אברהם ושרה מצד אחד ויצחק ורבקה מצד אחר.

המלוה פרקמטיא לחבירו לרב שנותן לו מטבע היוצא לרב **חסדא** אפילו אם הוסיפו על המטבע ולא הוזלו הפירות מחמת חריפות המטבע, **לרב הונא בריה דרב יהושע** נותן לו כשיעור הכסף של מטבע הראשון משום ריבית.

בבא קמא דף צ"ח . יום ה' פרשת משפטים כ"ט שבט תשפ"ד

כמה דינים מדברי רבה שאין בהם משום חיוב היזק, היזיק מטבע/עשה מזם בבהמת חבירו/ עשה מלאכה במי ופרת חטאת/שרף שטר חבירו/גזל חמץ ועבר פסח/אומן שקלקל

דף צ"ח - ע"א

היה מטבע ביד הבעלים והכה חבירו תחת ידו ונפלה לים במים צלולים פטור כיון שמונח לפניו (צלולים לאו דווקא אלא כל שבר אמור ראה יכול להוציא, ד"ה עכורין וצלולין), ומזה שצריך לשלם כדי להוציא הוא גרמא, ואם לקח בידיים וזרקה לים חייב משום גזלן (אבל אדייה אדויי אע"פ שעומד באוויר למעלה משלשה ואינו אוזח בו אינה הגבהה או משום שגם מפיל ידו או אפילו דרך עליה לא קנה שאין דרך הגבהה בכך, ד"ה וה"מ דאדייה אדויי).

אין מחללים מעשר שני על מעות במקום רחוק או שנפל כיסו לים הגדול, שנאמר 'וצרת בידך' שיהא הכסף מצוי בידך.

הכה מטבע חבירו עד ששיחת צורתו פטור [ואינו דומה למכה לעבדו על אזנו שעבד יוצא לחירות אע"ג שלא החסירו שאי אפשר להתחרש אלא אם חסר ממנו טיפת דם שנפל לתוך אזנו (ונחשב מום שבגלוי ע"י התנהגות או שלא צריך שיהא מום שבגלוי אלא האבר שבו המום יהא בגלוי, ד"ה מתיב רבא)] אבל שחקו עם כלי הנפח חייב שמחסרו.

הפוגם אוזן פרה של חבירו פטור אע"ג שניכר משום שלא הזיק הבהמה אלא פסלה לקרבן, ואין כל הבהמות עומדות לקרבנות.

העושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת פטור מדיני אדם שהזיק שאינו ניכר הוא, וחייב בדיני שמים (בעושה מלאכה בידיים לא צריך נוח ליה ורק שיהא נוח לעושה ורק בנעשה ממילא, ד"ה הא קמ"ל).

דף צ"ח - ע"ב

השורף שטר חבירו אם יש עדים היודעים מה היה כתוב בשטר כותבים לו שטר חדש (ואינו מפי כתבם כשמעידים ראינו עדות שנחקרה עדותם בבית דין, ד"ה נכתוב ליה), אם אין עדים אף על פי שהשורף מאמין בעל השטר מה היה כתוב שם פטור מדין מזיק ששרף נייר בעלמא, גם לר"ש שדבר הגורם לממון כממון היינו דווקא בדבר שעיקרו

ממון, ולמאן שדן דיני גרמי חייב לשלם כל מה שהיה כתוב בשטר מעידית שבנכסיו.

גזל חמץ ועבר עליו הפסח אע"ג שנאסר בהנאה מחזיר ואומר לו הרי שלך לפניך, גם לרבנן ששור שהמית אדם בבית שומר ונגמר דינו בבית שומר אין השומר יכול לומר הרי שלך לפניך משום שסוברים שאין גומרים דינו של שור אלא בפניו והוא כהרגה בידיים במה שמסרו לבית דין.

גזל פירות והרקיבו מקצתם אומר הרי שלך לפניך, **הרקיבו כולם** משלם כשעת הגזילה.

משנה . נתן לאומנים לתקן וקלקלו חייבים לשלם, נתן לחרש שידה תיבה ומגדל לתקן וקלקל חייב, **לרב אסי** אם נתן לו עצים לעשות שידה תיבה ומגדל ועשה ושברם פטור שאומן קונה בשבח כלי.

בבא קמא דף צ"ט . יום ו' פרשת משפטים אדר"ח ל' שבט תשפ"ד

דיני בל תלין/אקדש לך בשכר פעולה/טבח או שולחני שקלקל

דף צ"ט - ע"א

הנותן צמר לצבע והקדיחו יורה קודם שקלט הצבע נותן לו דמי צמר, לאחר שקלט הצבע למ"ד אומן קונה בשבח כלי נותן לו דמי צמר ולא דמי שבח, ואם הצמר והסממנים של בעל הבית הצבעי הוא שכיר בעלמא ואינו קונה בשבח הכלי וחייב להחזיר הצמר והסממנים.

הנותן טליתו לאומן והודיע לו האומן שגמרה אפילו מכאן עד עשרה ימים אינו עובר בכל תלין, נתנו לו בחצי היום כיון ששקעה עליו החמה עובר עליו משום בל תלין, ולמ"ד אומן קונה בשבח כלי היינו רק אם שכרו לדורכה והתנה עמו סכום הדריכות וכל דריכה במעה.

קבלנות עובר עליו משום בל תלין, ולמ"ד אומן קונה בשבח כלי היינו רק אם אין שבח וכגון שיוליך לו אגרת למקום פלוני.

דף צ"ט - ע"ב

אשה שנתנה לאיש זהב ואמרה עשה לי צמידים ואקדש לך בשכר פעולתך ועשה ונתן לה הצמידים, **לרבי מאיר** מקודשת **לחכמים** אינה מקודשת, והסבר המחלוקת או שלרבי מאיר אין לשכירות אלא לבסוף ואינו חייב אלא כשמחזיר לה ויכול לקדשה בו ולרבנן ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף וכל פרוטה ופרוטה נעשה מלוה והמקדש במלוה אינה מקודשת (אפילו שניהם רוצים שיי חול קודם הגעת הממון לידה כיון שמן הדין אינו יכול לתובעה ולא נתן לה כלום במחילתו, ד"ה אלא במאי מקדשה), או שגם לרבי מאיר ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף (וכן ההלכה אע"ג דאין שכירות משתלמת אלא בסוף, ד"ה ואיבעית אימא) ונחלקו אם מקדש במלוה מקודשת, או שלכו"ע המקדש במלוה אינה מקודשת ובאופן שהוסיף נופף משלו ולרבי מאיר המקדש במלוה ופרוטה דעתה על פרוטה ולרבנן דעתה על המלוה.

טבח שקלקל בשחיטה ונטרפה הבהמה אם הוא הדיוט חייב, אם הוא אומן - **לרבנן** אם שחט בחינם פטור שאנוס הוא שחט בשכר חייב, **לרבי מאיר** חייב גם אם שחט בחינם שמוטל עליו להשגיח ולהזהר וכמו שמצינו שסובר רבי מאיר נתקל פושע.
טבח שקלקל בספק טריפה הבשר אסור מספק והטבח פטור שמה כשרה היא.

המראה דינר לשולחני לדעת אם הוא טוב ויקבלנו מחבירו והשולחני אמר לו שהוא טוב ונמצא שהוא רע אם הוא הדיוט חייב, אם הוא אומן שאינו צריך ללמוד עוד במומחיות המטבעות וטעה בזה שלא ידע שנפסל המטבע פטור, ורבי חייא היה מומחה ואעפ"כ שילם לפנים משורת הדין (ל"ר מאורליי"ש אין לפנים משורת הדין אלא בדבר שאחרים חייבים והוא פטור, ד"ה לפנים משורת הדין).

כל הזכויות שמורות